Arbeidstilsynet

Unntaksvise personløft

Ved arbeid i høyden må du bruke arbeidsutstyr som er godkjent for løft av personer. Velg arbeidsutstyr som er tilpasset arbeidet som skal gjøres, og risikovurder utstyret og arbeidet før du starter. Noen unntak gjelder for unntaksvise løft.

Fra 1. januar 2024 er det ikke lenger mulig å søke Arbeidstilsynet om dispensasjon for arbeidsutstyr som ikke er godkjent for personløft. Personløft må **kun** gjøres med utstyr som er godkjent for dette.

Dersom du tidligere har hatt dispensasjon, har du nå to muligheter:

- kjøpe eller leie arbeidsutstyr som er godkjent for personløft
- få godkjent arbeidsutstyr som ikke har godkjenning fra før

Er du usikker på om arbeidsutstyret ditt kan bli godkjent for personløft? Kontakt utstyrsprodusenten eller -leverandøren. De skal vite om det er mulig å oppgradere utstyret slik at det blir godkjent.

Arbeidstilsynet vet at ikke alle virksomheter kommer til å ha godkjent arbeidsutstyr innen 1. januar 2024. Hvis dere ikke har det, må dere kunne dokumentere at dere

- enten er i kontakt med et teknisk kontrollorgan for å starte prosessen med typeprøving av det eksisterende arbeidsutstyret
- eller er i kontakt med en leverandør for å bestille nytt, godkjent utstyr

Dersom du skal utføre **unntaksvise** løft, kan du i noen tilfeller bruke utstyr som ikke er godkjent for personløft.

Bruk godkjente personløftere (lifter)

Lifter og annet utstyr som er godkjent for løft av personer, er utformet for å gi en trygg arbeidsplattform for arbeid i høyden. Du skal derfor bruke godkjente lifter når du skal arbeide i høyden.

Dersom du bruker tilleggsutstyr for å utføre personløft må også dette være godkjent.

Mer informasjon om bruk av lift

Noen unntak gjelder for unntaksvise personløft

I noen tilfeller kan personløft gjøres med arbeidsutstyr som ikke er godkjent for dette. Slike personløft kalles «unntaksvise løft».

Unntaksvise løft gjelder bare dersom godkjent arbeidsutstyr ikke er tilgjengelig. Unntaksvise løft er derfor sjelden tillat.

For at du skal kunne gjøre unntaksvise løft med utstyr som ikke er godkjent, må arbeidet

- innebære liten risiko
- være kortvarig
- bestå av ukompliserte arbeidsoppgaver

Noen eksempler på unntaksvise løft kan være

- vedlikeholdsarbeid som ikke kan planlegges, for eksempel skift av lyskilder
- ukompliserte og kortvarige male-, renholds- og montasjeoppgaver

En løfteoperasjon som kan planlegges, vil som regel ikke kunne kalles unntaksvis. Om løfteoperasjonen kan regnes som unntaksvis eller ikke, avhenger av en helhetsvurdering. Det er arbeidsgiver som er ansvarlig for å gjøre denne vurderingen.

Dette må arbeidsgiver gjøre før et unntaksvis løft

- lag en skriftlig vurdering som begrunner hvorfor det ikke brukes godkjent arbeidsutstyr til den aktuelle løfteoperasjonen
- gjør en risikovurdering som kartlegger mulige farer ved den konkrete løfteoperasjonen
    - dokumenter hvilke personer som har deltatt i risikovurderingen

- lag skriftlige planer og tiltak basert på risikovurderingen som viser hvordan løfteoperasjonen kan gjennomføres trygt
    - personer som utfører arbeidet, må få informasjon om planer og tiltak

- dokumenter hvilke personer som deltar i løfteoperasjonen

Krav til unntaksvise løft

- Når en arbeidstaker bruker utstyr som ikke er godkjent for løft av personer, skal betjeningsstedet være bemannet hele tiden utstyret er i bruk.
- Arbeidstakeren som løftes skal også ha et driftssikkert kommunikasjonsmiddel, og kunne evakueres på en sikker måte.
- Arbeidsutstyr som brukes til unntaksvis løft må oppfyller kravene i **forskrift om utførelse av arbeid § 18-7, «Krav til utstyr som skal løfte og flytte arbeidstakere»**.

Regelverk og mer informasjon

Forskrift om utførelse av arbeid kapittel 17: Arbeid i høyden

Forskrift om utførelse av arbeid kapittel 18: Arbeid med løfteutstyr

Forskrift om utførelse av arbeid kapittel 19: Arbeid med mobilt arbeidsutstyr

Arbeid i høyden

Bruk av lift